Ҷ. Эшонқулов Ҳ. Аҳмадалиева

АЛИФБО

Ҷ. Эшонқулов, Ҳ. Аҳмадалиева

АЛИФБО

Китоби дарсӣ барои донишомӯзони
синфҳои
1-уми мактабҳои тоҷикӣ

Бо тасдиқи Вазорати омӯзиш ва илмҳои
Ҷумҳурии Қирғизистон ба чоп тавсия шудааст

Бишкек
«Инсанат» – 2011

"АНДАРАК"
"АНДАРАК"
№ 315

УДК 373.167.1
ББК 81.2 Тадж.-922
Э 98

Китоби дарсӣ дар чорчӯби «Давраи дуюми омӯзишӣ»,
ки аз ҷониби Бонки рушди Осиё сармоягузорӣ шудааст, нашр гардид.
Грант № 0020-KGZ (SF) № MOEC LTM-II

Эшонқулов Ҷ., Аҳмадалиева Ҳ.
Э 98 Алифбо. Китоби дарсӣ барои донишомӯзони синфҳои 1-уми мактабҳои таълимашон ба забони тоҷикӣ . – Б.: «Инсанат», 2011, – 120 саҳифа.
ISBN 978-9967-450-63-9

Аломатҳои шартӣ

- • Садонок
- • Ҳамсадо
- ▭▭ Ҳиҷо
- ——— Калима
- ⌊ – – Ҷумла

Э 4306020200-11

УДК 373.167.1
ББК 81.2 Тадж.-922

ISBN 978-9967-450-63-9

© Вазорати омӯзиш ва илмҳои ҶҚ, 2011.
© Ҷ. Эшонқулов, Ҳ. Аҳмадалиева, 2011.
© «Инсанат», 2011.

КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫ

Суруди миллии Ҷумҳурии Қирғизистон

Шеъри Ж. Садыков, Ш. Кулуев
Мусиқии Н. Давлесов, К. Молдабасанов

Ак мөңгүлүү аска-зоолор, талаалар,
Элибиздин жаны менен барабар.
Сансыз кылым Ала-Тоосун мекендеп,
Сактап келди биздин ата-бабалар.

Кайырма:

Алгалай бер, кыргыз эл,
Азаттыктын жолунда.
Өркүндөй бер, өсө бер,
Өз тагдырың колуңда.

Байыртадан бүткөн мүнөз элиме,
Досторуңа даяр дилин берүүгө.
Бул ынтымак эл бирдигин ширетип,
Бейкуттукту берет кыргыз жерине.

Кайырма:

Аткарылып элдин үмүт тилеги,
Желбиреди эркиндиктин желеги.
Бизге жеткен ата салтын, мурасын,
Ыйык сактап урпактарга берели.

Кайырма:

МАНАС

ИСМОИЛИ СОМОНӢ

Асосгузори давлати
Сомониён

САДРИДДИН АЙНӢ

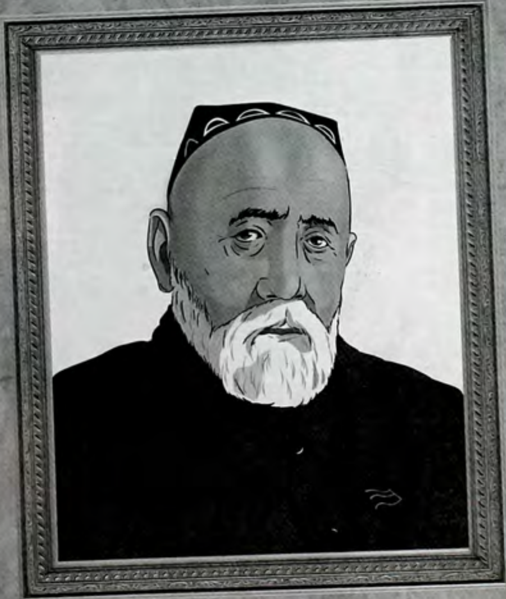

Сардафтари
адабиёти муосири тоҷик

ЧИНГИЗ АЙТМАТОВ

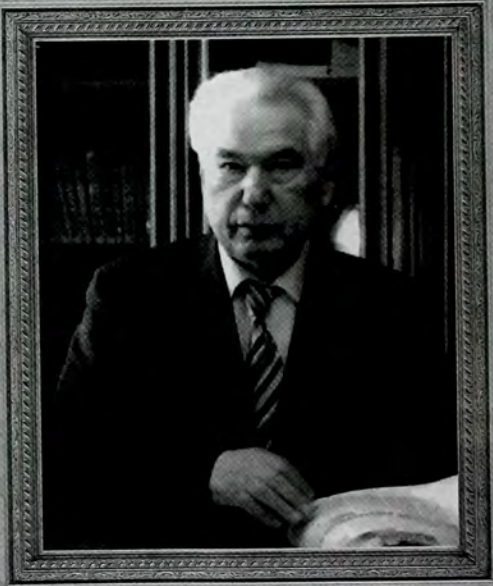

Адиби бузурги халқи қирғиз

АЛИФБО РАҲНАМОИ ҲАЁТ

31-уми август иди истиқлолияти Ҷумҳурии Қирғизистон

ЗАНГИ АВВАЛ

1-уми сентябр рӯзи — Иди Дониш!

— — —

Муаллими аввалини ман

ҚОИДАИ ҲАРАКАТИ РОҲ

Чароғаки раҳнамо

Дӯстӣ

Меваҳо ва сабзавот

?...

Ҳайвонот

?...

Оилаи мо

Бибиам кони афсона

ь – –.

Oo

Oo

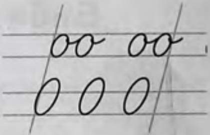

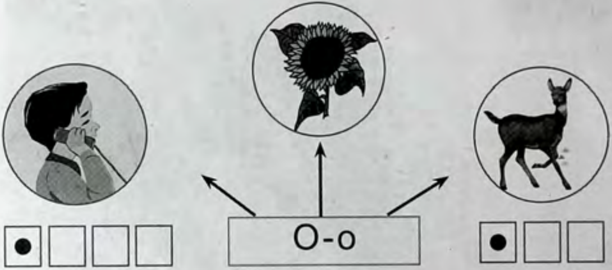

a a a
A A A

Aa

Aa

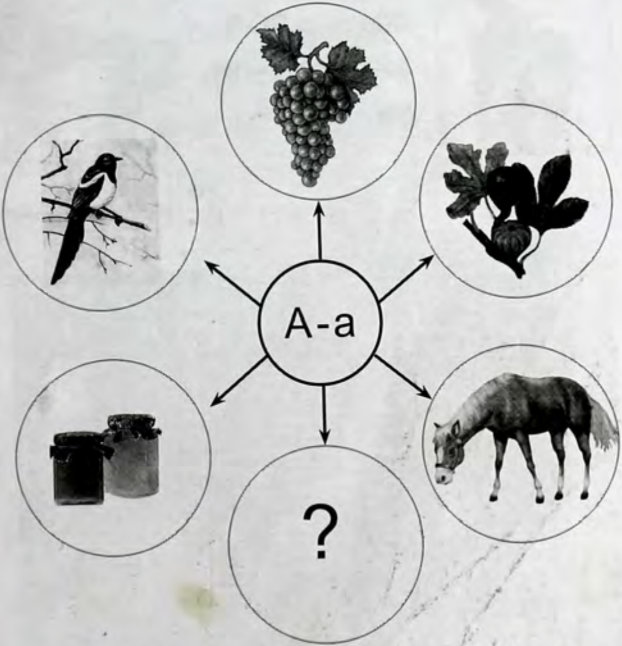

a–o
o–a

A–o
O–a

Лл

Лл

Л Л Л

Лола

ло лол

ал а-ло

ла

●			о	

а	●	о	
	о		
а	●	●	а
	а		

Ло-ла

ал-ла.

└ – –

н н н
Н Н Н

Нн **Нн**

он а-на
на ло-на
нон но-ла

● □ □

Ло-ла, а-на .

└ – – .

М м *М м*

М М М
Момо

ла
ло
ма
мо

мон
мол
лом
мо-ла

А – ●он
но – ●а
ам – ●а
мо – ●о

| ● | □ | □ |

?

| ● | а | □ | а | □ |

Ам – ма, а – на .

А – мон, ма – на .

Рр

Рр

Р Р Р

Рама

ро о-•о

ор •ом

ра мо•

• • ▢ • ▢

о-ром

амр

ра-ма

ар-ра

мар-ра

ар-мон

L – –

Ло-ла, а-на .

А-но-ра, ма-на .

Ло-ла, он нон-ро ор.

А-мон, а-на мо-мо.

Ор-мон, а-на .

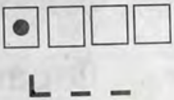

Шш *Шш*

ш Ш ш

Шаршара

шо мо●

ош ●ом

ша ●он

шо-на Мо-●он

ош-но ма-●ом

[●] [а] [ ] [ ] [о] [ ] [ ]

ар●

●арм

●ар-●а-ра

[●] [а] [ ] [ ]

О-раш, ма .

Мо

мо шон ла

Ло-ла, а-на .

Ош-но, ма-на .

А-но-ра, ма-на ош.

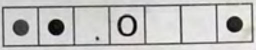

Х х

Х х

х х х

Хола

хор	хо-ро
шох	шо-ха
нахл	ха-лал
хон	хо-на

•ар	ра•-ра•
•ол	•о-ла
•ом	•о-ма

Хо-ла, хо-но.

хо — н•, л•

хо — м•, р•

Хол, он хом.

Ам-ма, ма-на .

Мо-мо, ма но-ма-ро хон.

Хо-ла, а-на .

L _ _

Ҳҳ

Ҳ ҳ

Ҳ Ҳ Ҳ
Ҳамроҳ

7

оҳ моҳ
ҳо ҳол

ҳа ҳа-шар
роҳ ҳам-роҳ

●				о	

8

●ал ма-ҳал
а●л ҳа-лол
на●р ҳа-ма
ра●м на-ҳор
ша●р ҳо-ло

Шаҳ-ром, а-на .

Раҳ-мон, а-на .

Шаҳ-ло, ма [●][а][л][ ][о].

Аҳ-рор, ма-на он наҳр.

[ ][а][●][ ]

L̇ _ _

У у

Уу

у у у

Умар

умр	м•л-ло
нур	ш•-ур
муш	ш•-мо
о-лу	х•р-мо

		•

		•

	х	
х	•	ш
	р	
	•	
	•	
	м	

А-шур, ма .

У-мар, а-на .

Рух-шо-на, ма .

Шоҳ-рух, а-на хур-мо.

Ну-рул-ло, ма-на он хона.

Ӯ ӯ

Ӯ ӯ

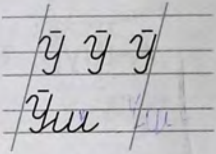

шӯх
хӯш
мӯр
нӯл

●			а	

х●р
н●ш
н●ҳ
ш●-ла

	ш	
н	●	л
	р	

л	●			а	

А-шур, а-на .

Нур, ма-на .

ш•р-нӯл ш•-ра

х•-ша хуш-р•

9

□•□□ ∟ _ _

Рух-шо-на, -ро ....?

А-на -? хуш-рӯ.

Мо-мо, ош шӯр.

Сс Сс

ссс
Солон

со	сар
ос	рас
са	асл
ас	аср

• а н □ о □

а-•ар
•о-ро
о-•ор
•а-ра

на•р
•ар-мо
ра•-•ом
•ӯм

• а □ □ □

Са-нам, а-на .

А-сал-моҳ, ма хӯр.

Со-мон, а-на ос-мо-ну .

Рас-сом -ро...?

Ра-сул, ма-на он .

— С —

?

Ас-лам, а-на ... сом.

Сал-мон, а-нор сурх.

Ас-рор, ма-на Ҳа-сан.

Дд *Дд*

Д Д Д
Доро

до дод
од шод
да дард

●	а				о	л

●о-дар
шо●-мон
мо-●ар
●о-но

●	у		о	

●		

Дан-до-нам дард до-рад.

До-да-рам, до-ру дод.

Шод-мо-ну До-ро, дарс хон-данд.

Он-ҳо до-но-анд.

Мо-да-рам хо-нонд.

Ӯ, аз дарс хон-да-нам шод шуд.

З з

Зз

З З З

Замон

зар зар-ра

зан сӯ-зан

рӯз рӯ-за

зор о-зор

соз но-соз

●	а					а

а● ●ӯр

●уд ●ахм

ро● сӯ-●он

		н			
		●			
н	●	з	●	р	●
		●			
		м			

О-зар, рӯз шуд.

О-раш, до-рад.

Аз Зӯҳ-ро, дарз-мол-ро ор.

а-сал дод.

А-са-лаш хуш-маз-за.

За-мон, зард шуд.

Зол, ма-на он .

За-мо-ну Зол дарс хон-данд.

Ии *Ии*

и и и

Илҳом

ин сом

ид сих

шин мис

шир сир

● □   □ ● □

за-мин

ни-шон

ши-но

ши-ра

ин-сон

х●рс

●-шо-ра

х●р-ман

Но-с●р

С●-м●н

● с □ ● □ а

Мо, -и ши-рин хӯр-дем.

Хирс

Ис-ло-му Ил-ҳом хирс-ро ди-данд. Он-ҳо он-ро дар саҳ-ро ди-данд.

Ил-ҳом, хирс-ро ди-да хо-бид. Ис-лом, аз ин ман-за-ра дар ҳа-рос буд.

Ӣ ӣ

ӣ ӣ ӣ
сӯрохӣ

шоҳ
моҳ → ӣ
шод

роз
нон → ӣ
худ

са-ми-м•
шод-мо-н•
мо-да-р•

ҳам-ро-ҳ•
за-ми-н•
сар-до-р•

Ҳо-д•, до-рад.

Азиза

А-зи-за, ба мо-да-раш ма-дад ра-сонд. Ӯ о-зо-да. Мо-да-раш аз ӯ ро-зӣ. Он-ҳо, ши-ри-нӣ хӯр-данд.

К к *К к*

к к к
Комрон

кас ак-кос
кор ка-рам
кон ма-кон
ака ак-ка

● □ □ ў □ □ □

● □ □ у

ма●р, хо●, ●о-шо-на, ма-●он, ●о-са, ●и-са, ●ас-са.

Ком-рон, до-рад.

Аз ин -ҳо ... ме-о-мӯ-зем.

ка → мар
ка → ду
ка → рам

● □ □ □

● □ □ □

К					
●					
К ● Л ● М ●					
●					
М					

●а-рим
●о-●ул
а-ма●

Ка-рим дорад. Кӯ-за-и Ко-ми-ла шир до-рад.

Комил-ака

Да-до-и Ка-мол ус-то-и мо-ҳир. Он Ко-мил-ака ном до-рад. Ка-мол, ло-на со-зонд. Шо-кир низ ма-дад ра-сонд. Ло-на-и ӯ хуш-рӯ.

Ққ

Ққ

Ққ Ққ Ққ

Қаҳҳор

Қ — арз, ад, адр, оқ

● ▢ ● у

Қо-дир
қа-лам
қа-дам
қа-иқ

Қо-сим, қа-лам до-рад.

Ӯ қа-ла-ми Иқ-ли-ма-ро дод.

Он-ҳо қи-миз нӯ-ши-данд.

L _ _

Қаҳ-ҳор, аз дӯ-кон ба до-да-раш Мақ-суд ха-ри-да дод.

Он-ҳо дар наз-ди хо-на қанд хӯр-данд.

Да-ри хо-на-и мо до-рад.

● у л _ _ н а _ ● _ _ _

Иссиқ-Кӯл

L _ _

Вв *Вв*

В В В
Воҳид

на
ра
да
го
в

Во-рух
Ва-лӣ
вас-са

| ● | а | | | и | ш |

●азн
●а-кил
а●-●ал

?

●аз-нин
●а-зир
ҳа●-лӣ

Рӯ-зи нав. Со-ли нав.
Го-ви мо. Хо-на-и нав.

Рав-шан, аз Мос-ква о-мад.
Ко-ва во-ри-си за-мо-ни мо.

Иди Наврӯз

Нав-рӯз и-ди қа-ди-мӣ. Дар ин ид Во-ҳи-ду Ко-ва су-руд хон-данд.

Но-ди-ра ва Ва-зи-ра рақс кар-данд. Он-ҳо су-ма-нак хӯр-данд. Су-ма-нак ши-рин. Мо-мо дуо дод. Ҳа-ма шо-ду хан-дон ид кар-данд.

Ҳар рӯзатон Наврӯз бод!

└ ─ ─

Т т

Тт

т т т

ток

т — ок, ор, ол, ӯр

● о □ □ с

ха, тох, тах, дӯх — т

атр
тунд
то-за
ва-тан

●им-соҳ
●ур-на
●ар-буз
пах-●а

Тӯ-тӣ тут хӯрд. Ман кур-та-и то-за до-рам. Тур-на қа-тор о-мад. То-ҳир тар-буз ха-рид.

● □ ●

– и шӯх.

.... зад.

Си-то-ра аз бо-зор ха-рид.

Тимсоҳ

Таҳ-ми-на, тим-соҳ-ро ди-да аз он тар-сид. Таҳ-му-рас он-ро ха-лос на-муд. Таҳ-ми-на аз Таҳ-му-рас мин-нат-дор шуд.

П П П
Парвиз Пп

Пп

по-да
по-ра
па-дар
пах-та

п → аз, ас, ир, ушт, анд, ур

•и-сар
•ар-воз
•ур-сид,

•од-шоҳ
•ӯ-сид
•а-рид

• и □ □ □ • □

Ин тунд аст.

пар-воз кард.

Вай па-ри-да дар пуш-ти ни-шаст.

Пода

По-да о-мад. Ин по-да-и де-ҳа-и мо. Ма-ҳал-ла-и мо ка-лон аст. Пар-виз аз са-ри по-да о-мад.

г г г
гармо

Гг Гг

●			●

г → ӯш, ов, ул, аз

гар
гум
гунг
гу-лӯ
а-гар

●у-рӯҳ
●а-вазн
●у-зошт

●у-зар
●ул-дон
●ан-дум

		р		
		●		
с	●	г	●	п
		●		
		л		

●				а

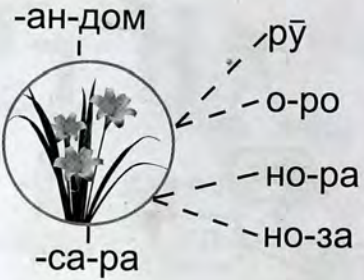

Гулпарвар

Гул-рӯ дар гарм-хо-на гул-ҳо-и гу-но-гун ши-нонд. Ӯ аз ин гул-ҳо дар гул-дон гу-зошт. Гул-рӯ гул-пар-вар аст.

Ғ Ғ Ғ
Ғанӣ

Ғғ **Ғ ғ**

Ғ — ор, ук, ун, арқ

● ● □ ●

бо, до, ро, зо — Ғ

на●з
и●-во
●ал-ла
●а-нӣ

ма●з
та-●о
ма-●о-за
ма●-рур

● ● □ □ □ □

Мағ-зи до-на-ки зар-до-лу талх аст.

Ма-ғо-за ... до-рад.

Ғаллазор

Мав-си-ми ғал-ла о-мад. Ҳо-сил-ро ғун кар-данд. Ға-нӣ сер-кор аст. Ғал-ла-ро кор-хо-на орд кард. Аз орд мо-да-рам ха-мир кард. Ман но-ни гарм хӯр-дам.

— — — —

L _ _

б б б
бог

Бб Бб

ба бар
бо бор
бу бур
би бин

бабр
абр
зарб
ҳарб

•о-бо
•о-дом
•о-рон
•о-лор

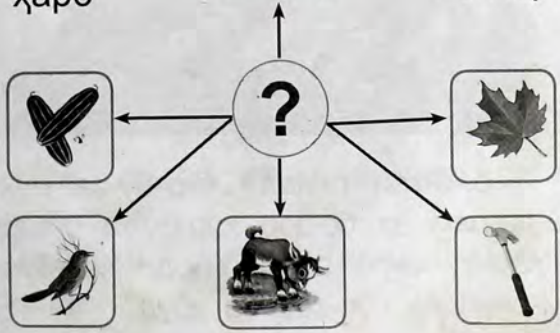

		т		
		•		
ҳ	•	б	•	б
		•		
		б		

Дар рӯ-зи ба-ҳор,
Гул кар-да қа-тор.
Ҳам се-бу бо-дом,
Дар бо-ғи Аб-рор.

Харбуза

То-бис-тон о-мад. Хар-бу-за пухт. Па-да-рам аз бо-зор хар-бу-за о-вард. Ӯ хар-бу-за-ро по-ра кард. Хар-бу-за ши-рин ва бо-маз-за буд.

е е е
берун

Єе **Ее**

ем
бе
те
се

х н х
с е б
м к л

□ ● □

сел
мех
теғ
сер
зеҳн
хе-ле

□ ● □

н●-кӣ
з●-ро
з●-бо
с●р-об
с●-бак
т●п-па

Ман, ки-тоб ме-хо-нам ва до-но ме-ша-вам.

Хуб хон-дан ши-о-ри ман ме-бо-шад.

Одил-амак

О-дил а-мак ма-ро на-си-ҳат кард. Беш-тар ки-тоб хон.

До-но ва о-лим ме-ша-вӣ.

Шумо, бо дӯс-то-нат то та-во-нед ҳа-ме-ша не-кӣ ку-нед.

Ман, су-хан-ҳо-и О-дил а-мак-ро ба дӯс-то-нам ме-ра-со-нам.

Мо, аз рӯи су-хан-ҳо-и он кас а-мал ме-ку-нем.

Панди бузургонро гӯш кунед!

ф ф ф

Фасл

Фф **Фф**

ф — асл, а-қир, ер-ма, а-тир, ар-мон

бар, ала, да, ка, бо — ф

Фа-рош-ту-ру-ки зе-бо,
Мар-ҳа-мат ба мул-ки-мо.

а●-зал
о-●ат
бо●-та

●ар-рош
шу-ку●т
те-ле-●он

Фа-ран-гис ва Са-даф ду-го-на-анд. Он-ҳо зар-боф ме-бо-шанд.

Фил

На-фи-са дар ки-то-би а-лиф-бо су-ра-ти фил-ро дид. Фил хар-ту-ми да-роз дошт.

Фил бо хар-ту-маш а-лаф ме-хӯрд. Фил ба о-да-мон бор ме-ка-шо-над.

Фил дар бе-ша-зо-ри Аф-ри-қо зин-да-гӣ ме-ку-над.

ч ч ч
чор

Ч ч **Ч ч**

чашм
чист
чӯб
чарм
ча-нор

●аш-ма
●ис-тон
●ӯ-пон
о-лу-●а
бар-ра-●а

Да-рах-ти гул кард. Ман ба-ҳо-и чор ги-риф-там. Бар-ра-ча хӯрд.

4 — даҳ, су, боғ, во

	ч	●		●	н
	●				
●	р	ч	●		
		●			
		л			

Чашма

Но-ми қиш-ло-қи мо Уч-қӯр-ғон аст. Он чи-но-ри ка-лон до-рад.

Дар зе-ри чи-нор чаш-ма-е ҳаст.

О-би чаш-ма хе-ле со-фу ху-нук ме-бо-шад.

Чӯ-по-нон ва раҳ-гу-за-рон аз ин чаш-ма об ме-нӯ-шанд.

Ҷҷ

ҷ ҷ ҷ
ҷон

Ҷ ҷ

ҷ – ав, он, ӯр, ӯ-ра

мав, ран, ган, ка – ҷ

ма●-бур ●а-мол

●ан-●ол ●а-ми-ла

●ан-га-ра и●-ро

Ҷо-мӣ шо-и-ри то-ҷик аст. А-сар-ҳо-и ӯ дар вас-фи ах-ло-қу о-доб ме-бо-шад.

Чӯҷа

Мур-ғо-би-и ман,
Чӯ-ҷа ба-ро-вард.
Чӯ-ҷа-и худ-ро,
Кӯ-ча ба-ро-вард.

Ҷавони боодоб

Ҷо-вид дар ав-то-бус ни-шас-та буд. Пи-ра-мар-де рост ме-ис-тод. Ҷа-вон ҷо-и худ-ро ба пи-ра-мард дод. Ӯ раҳ-мат гуф-та, ба ҷо-и вай ни-шаст. Ҷа-во-нон ҳа-ме-ша ка-лон-со-лон-ро ҳур-мат ку-нед.

Ҷ•л•л

Ҷ•мш•д

Ҷ•ҳ•нг•р

Ҷ•бб•р

Ҷ•м•н•з•р

Ҷ•в•ҳ•р

Ҷ•в•д

Ҷ•м•б•к

Иди Соли Нав муборак бод!

Соли нав омад,
Шоду ғазалхон.
Табрик созем,
Онро рафиқон.

Имрӯз рӯзи,
Якуми январ.
Рӯзи муборак,
Рӯзи мунаввар.

Ҷа-ми-ла ва Ҷо-вид ба иди ар-ча раф-танд. Он-ҳо Бо-бо-и Бар-фи-ро ди-данд. Ба-ча-ҳо дар гир-ди ар-ча рақ-си-данд.

Ээ Ээ

э э э
эҳтиром

э-лак
Эҳ-сон
эҳ-сос
эс-тра-да

•-род
•р-ка
•-лак-боф
•ҳ-ти-ром

Чистон

Ин сӯ ра-вам ме-за-нӣ,
Он сӯ ра-вам ме-за-нӣ.
Гу-но-ҳи ман чист, ки
Шат-та, шат-та ме-за-нӣ.

Эҳсон

Па-да-ри Эҳ-сон э-лак-боф аст. Эҳ-сон як-то э-лак ба мо-да-раш о-вард. Мо-дар аз ко-ри Эҳ-сон хур-санд шуд.

Эраҷ

Э-раҷ қаҳ-ра-мо-ни аф-со-на-вӣ аст. Вай паҳ-ла-вон аст. Ӯ аз хур-дӣ ба машқ кар-дан шавқ дошт.

Ин буд, ки Э-раҷ ба му-қо-би-ли дев-ҳо му-бо-ри-за ме-бурд.

Но-ми қаҳ-ра-мо-нон ҳа-ме-ша зин-да аст.

Шумо ҳам қаҳрамони Ватани худ бошед!

Йй Йй

й й й

рӯй
бӯй
ҷӯй

най
тӯй
пой

□ □ ●   х □ ● □ □

а•б
ба•т
са•д
ға•б

ма•-на
па•-ғом
па•-мон
ҳа•-вон

Бунафша

Ман зе-би ҷӯй ме-гуфт,
О-рос-та-рӯй ме-гуфт.
Пай-ғо-ми нав-ба-ҳо-ру,
Муш-кин ба бӯй ме-гуфт.

Акобир Шарифӣ

Майсара

Май-са-ра дар дас-таш чой-ни-ки чой аз ла-би ҷӯй-ча ме-гу-зашт. Но-гоҳ по-йи ӯ ба санг за-да, ба ҷӯй аф-тид. Чой-ни-каш ши-каст. Мо-да-раш то-зон о-ма-да ӯ-ро ба хо-на бурд. Си-пас мо-дар Май-са-ра-ро на-во-зиш кард. Ӯ гуфт, ки дух-та-ра-ки ҷин-ги-ла мӯ-йи ман, ка-лон ша-вӣ ин кор-ҳо-ро ме-ку-нӣ. Ди-гар ин кор-ро так-рор на-кун!

Я я

Я я

я я я

яхдон

я — к, х, гон, кум

со-●

ҳам-со-●

Зул-фи-●

Шам-си-●

● □ □ о с

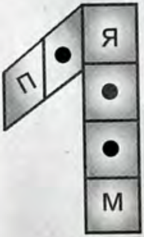

Чистон

Сандуқчаи
зулбийо,
Худбандаку
худкушо.

Шам-си-я бо Лут-фи-я ду-го-на-анд. Мо-да-ри Ҳад-я му-раб-бия аст. Вай ба-ча-ҳо-и кор-га-рон-ро тар-бия ме-ку-над. Ба-ча-ҳо-и син-фи я-кум зе-бо-янд. Мо ях-мос ха-ри-дем.

Абр

Аб-ри гу-зар,
Тох-та гу-зар.
Дур-ру гу-ҳар,
Рех-та гу-зар.

Я-гон, я-гон,
Ча-ки-да гу-зар.
Шӯр-бо па-зам,
Хӯр-да гу-зар.

Халқӣ

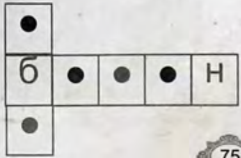

Ё ё

Ё ё

Ё Ё Ё
Ёдгор

ё — д, л, р, ш, б

● ☐

●д-дошт
дар-●фт
●-бо-й
сай-●ра
тай-●р

Кабкчӯҷа

Ё-қуб ва Ёд-гор кабк-чӯ-ҷа-е ёф-танд. По-йи кабк-чӯ-ҷа бис-ёр лат хӯр-да буд. Он-ҳо по-йи кабк-ро бо лат-та бас-танд.

└ – –

Гиёҳҳо

Қир-ғи-зис-то-ни мо сар-за-ми-ни кӯҳ-сор аст. Дар кӯҳ-ҳо бут-та-ҳо, а-лаф-ҳо-ю рас-та-ни-ҳо ме-рӯ-янд.

Қис-ми зи-ё-ди ин рас-та-ни-ҳо-и ги-ё-ҳӣ, та-бо-ба-тӣ ме-бо-шанд. Аз ин ги-ёҳ-ҳо до-ру тай-ёр ме-ку-нанд.

Табиатро муҳофизат кунед!

Юю

Ю ю

Ю Ю Ю

Юсуф

Ю-нус
Ю-суф
Юл-дуз
Юнон

Қа-●м
Су-●н
ду-●м
се-●м

●	ғ	а	н

●			
ю	н	●	●
б			

Ю-суф ва Пар-ви-на дар син-фи ду-юм ме-хо-нанд.

Дарав

Ю-нус дар наз-ди хай-ма-и бо-бо-яш ю-нуч-қа-ро ме-да-ра-вид. Ба ӯ дӯс-таш Қа-юм ба ё-рӣ о-мад.

Он-ҳо дар син-фи се-юм ме-хо-нанд. Ко-ри он-ҳо-ро бо-бо-и Ю-нус ди-да о-фа-рин гуфт.

Он-ҳо-ро ба хай-ма да-ро-вар-да меҳ-мон кард.

Жж Жж

жж жж жж
Манижа

ж — анр
ж — ола
ж — ур-нал

□ □ ● □ □ □

□ □ ● ● □ □

Ма-ни-●а ва Ми●-го-на ғи●-●ак ме-на-во-занд. Он-ҳо ҳа-ма-и фан-ҳо-ро хуб ме-хо-нанд.

Мижгона

Миж-го-на-ҷон, Миж-го-на,
Хо-ҳа-ри ҷон, Миж-го-на.
Миж-го-на дар боғ буд,
Зул-фаш па-ри зоғ буд.
Зул-фа-каш-ро боф-тем,
Пуш-ти са-раш пар-тоф-тем.

		м		М
		●		●
Б	●	ж	●	н
		●		●
				ж
				●

Сайёҳ

Бе-жан рӯ-зе бо са-гаш Ҳуш-ёр ба ши-кор рафт. Саг за-мин-ро бӯй кар-ду аз та-ги барф чи-зе-ро пай-до кард.

Бе-жан о-ма-да дид, ки як о-да-ме бе-ҳол хо-би-да буд. Бе-жан чӯ-пон-ҳо-ро ба ёрӣ чеғ зад. Он-ҳо мард-ро ба де-ҳа бур-данд. Ба Бе-жа-ну Ҳуш-ёр аҳ-ли де-ҳа о-фа-рин гуф-танд.

Ъ

ъ

ъ ъ ъ

С		●		й

шеؚ●р

ма●-но

на●-но

та●-на

Р
●
м ● ъ м ● р
н
м ● ъ в ●

Са-меъ ва Маъ-руф оз-му-ни шеър-ро эъ-лон кар-данд. Дар он ба-ча-ҳо-и аъ-ло-хон иш-ти-рок ме-ку-нанд. Зе-бо эъ-ти-роз ба-ён кард.

Саъ-дӣ шо-и-ри шеър-на-вис аст.

ҶАШНИ АЛИФБО

Шогирдони азиз!

Имрӯз ҷашни «Алифбо» аст. Шумо «Алифбо» – ро хонда тамом кардед. Акнун ҳарфҳоро хонда ва навишта метавонед. Ин комёбии шумост.

Мо Шуморо бо чунин рӯзи фаромӯшнашаванда самимона табрику муборакбод мегӯем. Умед дорем, ки китоби «Забони тоҷикӣ» ва «Китоби хониш» – ро низ тозаю озода нигоҳ медоред. Қиссаю афсона ва шеъру ҳикояҳои онро хонда, бо завқ аз бар мекунед.

Бароятон дар ин ҷода бурдборию сарбаландӣ таманно дорем.

Хонед, ҷустуҷӯ кунед ва вориси ҳақиқии ҳамзабононатон шавед!

ЗАБОНИ ТОҶИКӢ ВА ХОНИШ

Ин ҳаёту ин ватан

Ин замину ин чаман,
Ин ҳаёту ин Ватан.
Бошад ба ҷон баробар,
Чун мероси халқи ман.

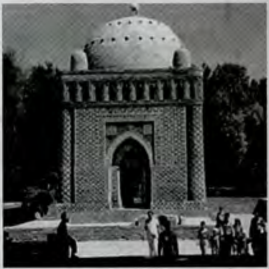

Мақбараи
Исмоили Сомонӣ дар Бухоро

Аз бобову аз падар,
Омад ба мо ин кишвар.
Кишвар ба мо азиз аст,
Монанди рӯи модар.

Бошад кишвар гулистон,
Бошад Ватан саросар.
Мо Ватану кишварро,
Ба ҷон ҳастем нигаҳбон.

Шоҳмузаффар Ёдгорӣ

Луғат

кишвар – ватан

? – Ватан гуфта чиро мефаҳмед?
– Чаро шоир Ватанро пушту паноҳи одам мегӯяд?

– Шеърро аз ёд кунед.

Чистонҳо (?)

Танӯри тафсон,
Кулчаи хандон.
Лаълии марҷон,
Чист он ҷӯраҷон?

* * *

Чист он лӯъбати
писандида,
Атласи бешумор
пӯшида.

* * *

Думаш нарму мулоим,
Вале мӯйҳояш заррин.
Макони ӯ дар беша,
Фиребгар аст ҳамеша.

Дунёи миллат

Расми ниёгон
Фарз аст бар мо.
Одобу дониш,
Қарз аст бар мо.

Хоҳем олам,
Ором бошад.
Фарзанди одам,
Хушком бошад.

Мо насли наврас,
Дунёи миллат.
Имрӯзи миллат,
Фардои миллат.

Назирҷон Боҳирӣ

Луғат

расм – урфу одат, қоида, тартиб
ниёгон – гузаштагон, бобоён
шаби тор – шаби торик

Кор дар гурӯҳҳо

Гурӯҳи 1. – Шеърро маънидод кунед.
Гурӯҳи 2. – Шеърро ифоданок хонед.

– Оиди бузургонамон маълумот диҳед ва номи онҳоро ба дафтаратон нависед.

Забони тоҷикӣ

Дурри гаронӣ,
Ширинбаёнӣ.
Хуштар зи ҷонӣ,
Забони тоҷик.

Дар илму ирфон,
Чу шамси тобон.
Ҳастӣ дурахшон,
Забони тоҷик.

Чун лафзи Ҷомӣ,
Шеъри Низомӣ,
Ҳастӣ гиромӣ
Забони тоҷик.

Исҳоқ Ёқубов

? – Чаро одам забони модариашро эҳтиром мекунад?

Оё Шумо забони давлатиатонро медонед?

Аз панди зерин: «Забондонӣ – ҷаҳондонӣ», садонокҳояшро ёфта ба дафтаратон нависед.

Абӯабдулло Рӯдакӣ

Абӯабдулло Рӯдакӣ шоири бузурги халқи тоҷик аст. Рӯдакӣ асосгузори адабиёти тоҷик мебошад. Вай дар деҳаи Панҷрӯди Тоҷикистон ба дунё омадааст. Оиди ахлоқу одоб ва мардию дӯстӣ панду ҳикматҳои зиёд эҷод кардааст. Шеърҳои ӯро то имрӯз мардумони дунё меомӯзанд.

Ҳеҷ шодӣ нест андар ин ҷаҳон
Бартар аз дидори рӯи дӯстон.

Луғат

бартар – беҳтар

? – Рӯдакӣ кист?

– Барои чӣ шеърҳои ӯро мардумони ҷаҳон меомӯзанд?

– Чаро Рӯдакиро асосгузори адабиёти тоҷик меноманд?

Пандро аз ёд кунед ва нависед.

Манас ва Каникей

Ҳар як миллат дар таърихи худ қаҳрамоне дорад. Манас баҳодури халқи қирғиз мебошад.

Вай дар замонҳои қадим Ватанашро аз душманон озод кардааст.

Манас ба тоҷикдухтар Санӣ-Робия (Каникей) хонадор шудааст. Дӯстии халқҳои қирғизу тоҷик аз ҳамон даврҳо то ҳозир давом мекунад.

Онҳо дӯстона зиндагӣ карда, Ватанашонро аз душманон ҳимоя кардаанд.

? – Чӣ гуна одамро қаҳрамон мегӯянд?

– Чаро Манасро қаҳрамони халқи қирғиз меноманд?

Ҳар як миллат дар таърихи худ қаҳрамоне дорад. Манас баҳодури халқи қирғиз мебошад.

– Калимаи "қаҳрамон" – ро ба ҳиҷоҳо ҷудо кунед.

Ситоиши сулҳу амонӣ

Сулҳу амонӣ асоси зиндагӣ ва хушбахтӣ аст. Сулҳ беҳтарин неъмати рӯи замин мебошад.

Хоби ором, хандаи кӯдакон, шодии модарон аз сулҳ бар меояд.

Аз ин рӯ сулҳ барои инсонҳо азизу зарур аст.

Аҳамияти сулҳро фаҳмонед.

Дар бораи "сулҳ". шеър азёд кунед.

Зидмаънои калимаи "сулҳ" – ро ёбед ва муқоиса кунед.

Кор дар гурӯҳҳо

Бозии "Фатҳи қулла"

Гурӯҳи 1.

Мо – дар – кор – гар – дан

Гурӯҳи 2.

Фар – до – но – ма – нас

Адиби ҷаҳонгир

Чингиз Айтматов фарзанди номдори халқи қирғиз ва оламиён аст.

Вай асарҳои зиёди тарбиявӣ эҷод кардааст. Асарҳои гаронбаҳояш ӯро дар саросари олам машҳур кардаанд.

Чингиз Айтматов дӯсти шоири бузурги халқи тоҷик Мирзо Турсунзода буд.

? – Дар бораи Ч. Айтматов чиҳо медонед?
– Чаро ӯро адиби бузурги дунё меномонд?

Ду ҷумлаи аввали матнро рӯбардор кунед. Калимаи "оламиён"-ро ба ҳиҷоҳо ҷудо карда, зери ҳамсадоҳои он хат кашед.

Зиёратгоҳ

Яке аз зиёратгоҳҳои таърихии Қирғизистон "Тахти Сулаймон" мебошад. Ин зиёратгоҳ дар шаҳри Ӯш ҷойгир шудааст. Ҳар сол ҳазорҳо одамон барои зиёрати ин маскан меоянд.

Сулаймон яке аз пайғамбарони дини ислом будааст. Вай шахси оқилу доно буда, чанд вақт дар ин ҷо зиндагӣ кардааст.

"Тахти Сулаймон" ёдгории таърихӣ мебошад.

? Барои чӣ "Тахти Сулаймон"-ро зиёрат мекунанд?

Аз калимаҳои (Зиёратгоҳ, Қирғизистон) садонокҳояшро ёфта, ба зери онҳо хат кашед.

Идатон муборак!

Эй модари ман,
Бахти ҷавонам.
Номи хуши ту,
Вирди забонам.

Меҳри ту доим,
Дар ҷисму ҷонам.
Идат муборак,
Идат муборак!

Ман дар бари ту,
Аз хурдӣ растам.
Меҳри дили худ
Бар ту бубастам.

Фарзанди дилбанд
Баҳри ту ҳастам.
Идат муборак,
Идат муборак!

Наимҷон Назирӣ

Луғат

вирд – гирди, ҳамеша
растам – калон шудам
меҳр – муҳаббат, лутфу марҳамат
баҳри – барои

? Чаро модарон бахти моянд?

Калимаи «Модар»-ро ба ҳиҷоҳо ҷудо карда ба зери садонокҳо хат кашед.

Иди Наврӯз

Субҳи дилафрӯз,
Хушхабар омад.
Наврӯзи фирӯз,
Гулбасар омад.

Дар таку дар дав,
Хурду калон шуд.
Пур аз суманак,
Болои хон шуд.

Дар иди Наврӯз,
Зебад зиёфат.
Бар хонаи мо,
Меҳмон хуш омад.

Ш. Муҳаммадёр

Луғат

андар – дар
хон – дастархон

– Мардум иди Наврӯзро дар кадом фасл ҷашн мегиранд?
Дар иди Наврӯз одамон чӣ кор мекунанд?

Маънои калимаи «Наврӯз»-ро фаҳмонда диҳед ва шеърро аз ёд кунед.

Аз маънии шеър ду ҷумла тартиб диҳед.

Садриддин Айнӣ

Садриддин Айнӣ шоир ва нависандаи машҳури халқи тоҷик мебошад. Вайро бо асарҳои пурмазмунаш тамоми дунё аз наздик мешиносанд.

Асарҳои ӯ мазмуни баланди тарбиявию ахлоқӣ дорад. Ӯ моро ба китоб хондану дарс тайёр кардан, даъват мекунад. Устод мегӯяд, ки мо ба бекорию нодонӣ намонем.

Садриддин Айнӣ бо тамоми шоиру нависандагони халқҳои ҷаҳон дӯстӣ дошт.

Дар деҳаи Учқӯрғони ноҳияи Қадамҷо як мактаб ба номи устод Садриддин Айнӣ гузошта шудааст. Шоир гуфтааст:

Биёед, эй рафиқон дарс хонем,
Ба бекорию нодонӣ намонем.

? Дар бораи С. Айнӣ чӣ медонед?
Чаро ӯро адиби бузурги дунё меноманд?

Пандро аз ёд кунед ва нависед.

Калимаи «Садриддин»-ро ба ҳиҷоҳо ҷудо карда, ба зери садонокҳои он хат кашед.

Одоби таом хӯрдан

– Пеш аз таом хӯрдан дастонатро шустан.

– Таом ба дасти рост хӯрдан.

– Ҳангоми таом хӯрдан ба луқмаи касе нанигаристан.

– Таомро аз гӯшаи коса хӯрдан.

– Агар луқма аз даст биафтад, бардор ва агар олуда шуда бошад, пок карда хӯр.

– Дар вақти таом хӯрдан ба ҷое такя накардан.

– Дар вақти таом хӯрдан сар нахоридан.

– Дар вақти таом хӯрдан бинӣ пок накардан.

– Таом дар даҳон ба касе сухан нагуфтан.

– Баъд аз таом хӯрдан дастонатро шустан.

Ҳусайн Воизи Кошифӣ

– Дар бораи одоб чӣ гуна шеър ё мақол медонед гуфта диҳед?

Як ҷумлаи аввали матнро ба дафтаратон нависед.

Хайма (Бозюй)

Хайма хоси мардуми кӯчманчӣ мебошад. Қирғизҳо низ ба мардуми кӯчманчӣ мансубанд. Дар замони имрӯза қирғизҳо хаймаро дар чарогоҳҳо ҳамчун манзил истифода мекунанд.

Хайма аз намад, чӯб, ресмон ва панҷара сохта мешавад. Дар фасли тобистон дар шоҳроҳи Бишкек-Ӯш хаймаҳои зиёдро дидан мумкин аст.

Луғат

бозюй – хайма (юрта)

? – Хайма хоси кадом мардум будааст?
– Онро аз чиҳо месохтаанд?

Ҷумлаи охирини матнро нависед.

Шарифҷони Учқӯрғонӣ

Устод Шарифҷон Абдураззоқов дар деҳаи Учқӯрғони ноҳияи Қадамҷо, вилояти Боткент таваллуд шудааст.

Беш аз 40-сол ба касби муаллимӣ машғул будааст.

Шарифҷони Учқӯрғонӣ шоири номдори ин диёри сабзбор мебошад.

Шеърҳояш дар васфи ватану диёр ва дӯстӣ мебошанд.

Қирғизистони манӣ

Сарзаминат боғу бӯстон, Қирғизистони манӣ,
Ҳамҳудуду ошно бо Тоҷикистони манӣ.

Кӯҳсоронат яку обу ҳавоят беғубор,
Мардумонат софдил чун ҳамзабонони манӣ.
Аз Манас то ин маҳал бо тоҷикон ҳамхонаӣ.
Зоту зурёдат қарину ҳам қадрдони манӣ.

Байти аввали шеърро нависед.

Ин шеърро аз ёд кунед.

Дарёи Норин

Дар кишвари мо дарёи Норин калонтарин дарё ба шумор меравад.

Ин дарё аз пиряххои кӯҳҳои Тиёншон сарчашма мегирад. Ба воситаи оби ин дарё садҳо гектар заминҳои Қирғизистон обёрӣ мешаванд. Дар дарёи Норин чандто нерӯгоҳҳои барқӣ (ГЭС) бунёд шудааст, ки чандин шаҳру деҳаҳоро аз қувваи барқ таъмин мекунад.

? Кадом нерӯгоҳи барқиро медонед ки дар дарёи Норин сохта шудааст?

Калимаҳои бо ҳарфи калон навиштаи матнро рӯнавис кунед ва ба зери садонокҳо хат кашед.

Ба воситаи оби дарёи Норин садҳо ҳазор гектар заминҳо обёрӣ мешаванд.

Иссиқ-Кӯл

Иссиқ-Кӯл калонтарин кӯл дар Қирғизистон мебошад. Мардум Иссиқ-Кӯлро кӯли марворид низ меноманд.

Оби он ширгарм ва шифобахш аст.

Ба соҳили ин кӯл аз кишварҳои гуногуни ҷаҳон сайёҳон барои тамошо ва табобату истироҳат меоянд.

? Мардум Иссиқ-Кӯлро чӣ меноманд?
Оби кӯл чӣ хел будааст?

Ба соҳили ин кӯл сайёҳон барои истироҳат меоянд.

Ин хуб аст ё бад?

Самад аз роҳи пиёдагард нагузашт.

Ворис имрӯз баҳои панҷ гирифт.

Нигина китобу дафтарашро муқова кард.

Аҳмад аз ҷангал арча бурида ба хона бурд.

Фарида аз яхдон оби яхро хӯрд.

Нодир шеъри зиёд аз ёд медонад.

Хислатҳои ба худатон маъқулро нависед.

Маркази фарҳангӣ

Маркази фарҳангии тоҷикони Ҷумҳурӣ ба номи устод Рӯдакӣ номгузорӣ шудааст.

Аввалин президенти ин марказ академик Абдуҳалим Раҳимҷонов мебошад.

Раҳимҷонов Абдуҳалим Раҳимҷонович

Собиров Равшанбек Азатович

Баъд ба ҷои ӯ Равшанбек Собиров интихоб шуд, ки то имрӯз кору фаъолият мекунад. Ин маркази фарҳангӣ тоҷикони кишварамонро муттаҳид намудааст. Он дар нигоҳдории забону фарҳанг ва расму оинҳои миллии тоҷикӣ нақши муҳим мебозад.

Маркази фарҳангии тоҷикон ба номи кист?
Мақсади ин созмон аз чиҳо иборат аст?

Ҷумлаи охирини матнро рӯнавис кунед. Калимаҳои ҳарфҳои ҷуфтдорро маънидод кунед (муттаҳид, миллӣ)

Кор дар гурӯҳҳо:

Калимаҳои зидмаъношро гӯед.

Гурӯҳи-1.

нав –
гиря –
нодон –
нағз –
нишаст –

Гурӯҳи-2

дароз –
сиёҳ –
хобид –
шаб –
баланд –

Очил Аюбзода

Ин шахси мӯътабар, зодаи деҳаи хушманзараи Андарак мебошад.

Ин деҳа дар ноҳияи Лайлаки вилояти Боткент воқеъ аст.

Мардуми ин деҳа саросар тоҷиконанд. Очил Аюбзода дар мактаби тоҷикии деҳа муаллим шуда кор мекунад.

Ӯ шуғли шоирӣ дошта, дар васфи Ватан, баҳор, манзараҳои зебои табиати кӯҳистони диёрамон шеърҳои пурмаъно навиштааст:

Модар – замин маъвои мо
Маъвои мо дунёи мо.
Ҳар рӯзу шаб давре занад
Дар гирди хуршеди само.

Овози мурғон ҳар саҳар.
Бошад нишонӣ рӯзи нав.
Барвақт хез аз хоби ноз
Нонушта кун бар дарс рав.

? Деҳаи Андарак дар куҷо воқеъ аст?

Шеърҳои О. Аюбзода дар васфи чиҳо мебошанд?

Ҳарфҳои аввали расмҳоро батартиб гузоред, зарбулмасал ҳосил мешавад:

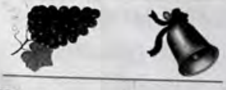

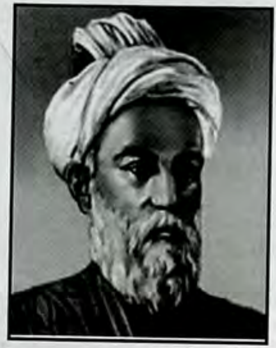

Абӯалӣ ибни Сино

Бачае ба назди ҳакими бузург – Абӯалӣ ибни Сино омада гуфт:

– Табиби мӯҳтарам, чанд вақт аст, ки гулӯям дард мекунад, маро табобат кунед.

– Пеш аз хӯрок хӯрдан дастонатро шӯй, – гуфт Абӯалӣ Сино, гулӯи беморро дида.

– Охир ман ба шумо дастам дард мекунад нагуфтам-ку – норозигӣ баён кард бача.

– Медонам, ки гулӯят дард мекунад.

– Ин тавр бошад, даст ба гулӯ чӣ алоқа дорад? – пурсид бача.

– Алоқааш ин аст, ки ту хӯрокро бо дасти ношуста мехӯрӣ. Хӯрокхӯрӣ ҳам одоб дорад.

Луғат

ҳаким – табиб, духтур

Чаро бача ба назди табиб омад?
Табиб ба ӯ чӣ маслиҳат дод?

Ҳикояро бо диққат хонед.
Аз ҳикоя чӣ хулоса баровардед?

Ду ҷумлам аввали матнро нависед.

Агар ҳарфи аввали калимаҳои мазкурро гирд оред, ифодагари касбу кори Абӯалӣ ибни Сино ҳосил мешавад:

Тозагӣ гарави саломатист!

Ба тозагӣ риоя кунед!

Муаллими мо

Омӯхта моро
Ҳарфи «Алифбо»,
Яктои дунё –
Муаллими мо,
Муаллими мо.

* * *

Шогирдҳоро
Гашта раҳнамо.
То дари фардо –
Муаллими мо,
Муаллими мо.

* * *

Ғамхори дилҳо,
Маҳбуби воло.
Дар илм дарё
Муаллими мо,
Муаллими мо.

* * *

Пандаш дилоро,
Дарсаш гуворо.
Донои доно –
Муаллими мо,
Муаллими мо.

Нӯъмон Саид

Зарбулмасал

Ҷабри устод беҳ зӣ меҳри падар.

* * *

Муаллим гавҳари ноёби олам.

Муаллим кист?

Байти аввали шеърро нависед.

Нони гандум

Рӯзе аз орди гандум,
Кард очаам хамир.
Хост, ки ба мо пазад
Кулчаю фатир.

Рӯяшро нақш монда,
Баста дар танӯр,
Танӯр буд ситоразор,
Нон моҳи пурнур.

Ғаффоралӣ Сафар

Зарбулмасал

Меҳнат кунӣ – роҳат бинӣ.

* * *

Нон ҳам нон – нонреза ҳам нон.

Чистон

Аз боми пастак орд мерезад. (?)

? Нон барои мо чӣ зарур аст?
Чаро нонро ҳама азиз медоранд?
Нон чӣ тавр тайёр карда мешавад.

Зарбулмасалҳоро ба дафтаратон нависед ва аз ёд карда, ба зери садонокҳои он хат кашед.

Доно кисту нодон кист?

Ҳар кас бихонад,
Ҳар кас бидонад,
Номи ӯ доност.
Кори ӯ аълост,
Ақли ӯ буррост!

Ҳар кас нахонад,
Ҳар кас надонад.
Номаш нодон аст,
Кораш вайрон аст,
Ақлаш ҳайрон аст.

Мирсаид Миршакар

Зарбулмасал

Агар хоҳӣ шавӣ хушнавис,

Бинавис, бинавис, бинавис!

– Фарқи байни бачаи доно ва нодонро гуфта диҳед?

Шеърро ифоданок хонед ва нависед.

Бачагони хушбахтем

Мо бачагонем,
Хушбахту хандон.
Озоду шодем,
Дар ин гулистон.
Сулҳу амонӣ,
Мақсади моён.

З-он зиндагонӣ,
Шавад дурахшон.
Шаббода бигзар,
Аз кишвари мо.
Ба бачаҳо бар,
Суруди моро.

С. Ҳалимшо

Луғат **амонӣ** – тинҷӣ, осудагӣ
з-он – аз он

Сулҳу амонӣ ба мо чӣ медиҳад?
Шумо дар бораи сулҳ шеър медонед?

Ҷумлаҳо тартиб дода ба дафтаратон нависед.

Пирамард ва Амирзода

Нақл мекунанд, ки писари амири Балх рӯзе аз шаҳр берун рафт. Гузораш ба девори пасте афтод. Дид, ки пирамарде бел дар даст дар як порча замин ниҳол мешинонад. Амирзода гуфт:

– Эй пир, дарахте, ки аз меваи он нахоҳӣ хӯрд, чаро мешинонӣ?

Пирамард ҷавоб дод:

– Дигарон коштанд, мо мехӯрем, мо мекорем, то дигарон бихӯранд.

Ҳусайн Воизи Кошифӣ

Луғат

коштан – коридан, кишт кардан
равзан – сӯрох, шикоф, дарича

Писари амири Балх ба пирамард чӣ гуфт?

Дигарон коштанд, мо мехӯрем, мо мекорем, то дигарон бихӯранд.

– Матнро ифоданок хонед, мазмунашро нақл карда диҳед.

Аскар ва байрақ

9-уми май - рӯзи муҳофизони Ватан

Байрақ барои
аскар –
Чун шаъну шон
азиз аст.
Ҳамчун шараф
муқаддас,
Монанди хон
азиз аст.

Илҳомбахши
аскар,
Ҳангоми ҷанг –
байрақ.
Ҳодии фатҳу
нусрат,
Номусу нанг –
байрақ.

Байрақ, ки пар фишонад,
Нури зафар фишонад.
Зӯру тавон бубахшад,
Танҳо ба пеш хонад...

Ҷӯра Ҳошимӣ

Луғат

байрақ – парчам
шаъну шон – қадр,
шараф – номус, шаън,
ҳодӣ – ҳидояткунанда
фатҳ – ғалаба, фирӯзӣ

Калимаи «аскар» ва «байрақро» нависед ва садонокҳояшро ёбед.

Шеърро хонед ва маънидод кунед.

Зарбулмасалҳо

Хоки Ватан – муқаддас аст.

* * *

Ватан – модар.

Чистон

Худаш чун дастархон,
Дар рӯи ӯ замину осмон. (?)

Гули сияҳгӯш

Гули сияҳгӯш,
Гулаки хушрӯ,
Бӯи баҳорон
Меояд аз ту.

Зери кадом санг,
Мешавӣ пинҳон,
Маро беҳуда
Мекунӣ сарсон.

Ба кӯҳ омадам,
То ки бинамат,
Бӯсида рӯят
Каме чинамат.

Ту зеби мӯӣ,
Эй нозанингул,
Мезанам туро
Дар банди кокул...

Гулрухсор Сафиева

? Аз гули сияҳгӯш бӯи кадом фасл меояд?
Гули сияҳгӯш дар куҷоҳо мерӯяд?

Кор дар гурӯҳҳо:

Гурӯҳи-1. Оиди гулҳои баҳорӣ ҳикоя тартиб диҳед:

Гурӯҳи-2. Дар васфи гулҳои баҳорӣ шеърҳо нависед.

Гург ва буз

Гург дид, ки бузе дар болои кӯҳ чарида гаштааст. Ӯ хост, ки ба болои кӯҳ барояд, аммо натавонист. Вай аз поён ба буз гуфт:

– Бузҷон, ба поён фаро, дар ин ҷо сабза ва майса ниҳоят фаровон мебошанд. Фаромада бемалол шикаматро сер мекунӣ.

Буз гуфт:

– Медонам, ки ту ғами маро намехӯрӣ, балки ғами шикаматро мехӯрӣ. Ман ба фиреб ва найранги ту фирефта намешавам.

Гург ба буз чӣ гуфт?
Буз ба гург чӣ ҷавоб дод?

Ҷумлаи охирини матнро нависед.

Дӯстӣ

Дӯстиро ҷустуҷӯ
дорем мо,
Аз амонӣ гуфтугӯ
дорем мо.

М. Турсунзода

Дар ҳама давру замонҳо мардумон дӯстиро эътироф мекарданд.

Тамоми мардуми олам ҳама дӯстона зиндагӣ мекунанд.

Дар Қирғизистон миллатҳои гуногун мавҷуданд.

Ҳамаи онҳо бо ҳам иттифоқанд.

Ҳар як шахс бояд ба худаш дӯст дошта бошад.

Мо бояд дӯстиамонро бо ҳамсинфон, ҳамсояҳо ва хешу табор мустаҳкам кунем.

Дӯстӣ – раҳнамои сулҳу осоиштагист!

? Дӯстӣ гуфта чиро дар назар доред?

Ду ҷумлаи матнро нависед.

Байтро аз ёд ва таҳлил кунед.

Тезгӯякҳо

Дугонаам Дурдона,
Дод даҳ дона дӯлона.

Си сандуқ сила сандуқ,
Ҳама сандуқ ба як сандуқ.

Себи Самад се сабад.

Гулнора чор анор биёр,
Чор анор қатор гузор.

Дар ин ҳавлӣ як тутча,
Ин тутча читу тутча.

Ин сӯи боғ шаш олу,
Он сӯи боғ шафтолу.

Аз ин ҳарфҳо ҳафт калима созед ва нависед: **а,д,у,и,р,о,ё**

Тезгӯякҳоро аз ёд кунед.

Синфи як

Хайру хуш мо мекунем,
Баъд аз ин бо синфи як.
Роҳи донишро кушод,
Бо «Алифбо» синфи як.

Ҳам саводу ҳам ҳунар,
Дод моро синфи як.
Ёд доим мекунем,
Мо туро, эй синфи як.

Воҳид Асрорӣ

Зарбулмасалҳо

Дониш – аз хониш.

* * *

Ақлу тамиз – аз ҳама азиз.

? Шумо дар синфи якум чиҳоро ёд гирифтед? Синфи якум ба шумо чӣ гуна хотира гузошт?

Ду байти аввали шеърро рӯбардор кунед.

АЛИФБО
МАКТАБ

Китоби омӯзишӣ

Эшонқулов Ҷ., Аҳмадалиева Ҳ.

Алифбо

китоби дарсӣ барои синфҳои 1-уми мактабҳои таълимашон ба забони тоҷикӣ

Муҳаррири масъул: *Д. Жапаров*

Муҳаррир: *И. Турсунова*
Мусаҳеҳон: *И. Турсунова, Г. Абыкова*
Мусаввирон: *А. Абдылдаев, Э. Исаков*
Муҳаррири техникӣ: *В. В. Крутякова*
Саҳифабанди компютерӣ: *Ж. К. Керимбаева*

Ба чопаш 23.09.2011 имзо шуд.
Андозаи коғаз 70x100 $^1/_{16}$. Ҳаҷмаш 7,5 ҷузъи чопӣ.
Чопи офсетӣ. Адади нашр 300 нусха чопи аслӣ.

Маркази нашрияи «Инсанат»
ш. Бишкек, кӯчаи Ж. Боконбоев, 99